

Tsekkilista varhaiskasvatusikäisen lapsen käytöksen tukemiseen

Varhaiskasvatusikäisen lapsen kanssa työskentelevän ammattilaisen käyttöön tarkoitettu tsekkilista (tueksi esimerkiksi vasu- tai esu-keskusteluun).

Lapsen kuormitus
<p>Pyritään tunnistamaan, mitkä tekijät kuormittavat lasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Äänet, hajut, tuntemukset, valo ☐ Ympäriällä olevat useat eri tapahtumat ☐ Väsymys, nälkä, fyysinen passiivisuus ☐ Oppimiseen ja hahmottamiseen liittyvät haasteet ☐ Ennakoinnin ja strukturoinnin puute ☐ Epäselvät käyttäytymisodotukset ☐ Epäselvät ohjeet tai ristiriitainen viestintä ☐ Sosiaalinen kuormitus tai sosiaalisten tilanteiden pelot ☐ Haasteet vuorovaikutustilanteissa (mm. riidat, ulkopuolisuuden tunne, yksinäisyys) ☐ Ympäristöstä tuleva negatiivinen palaute omalle toiminnalle ☐ Uudet ympäristöt, tilanteet, ihmiset ☐ Muutokset ja yllätykset ☐ Kiireen tuntu ☐ Jokin muu: _____

Tukeminen varhaiskasvatuksessa	Ei vielä käytössä	Käytetään	Tätä tarvitaan lisää
Tunnistetaan ja hyödynnetään lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet			
Lisätään myönteisen palautteen antamista			
Kannustetaan ja motivoidaan (palkkiojärjestelmä)			
Kerrotaan lapselle selkeästi, mitä häneltä odotetaan missäkin tilanteessa			
Ennakoidaan ja suunnitellaan tulevat tilanteet (mitä tehdään, missä, milloin, kuinka kauan, kenen kanssa?)			
Sallitaan liikkuminen ja oheistoiminta (tästä selkeät, sovitut säännöt)			
Ohjataan henkilökohtaisesti ja varmistetaan ymmärtäminen (nimellä kutsuminen, laskeutuminen lapsen tasolle, katsekontakti, koskettaminen)			
Sovitaan rauhoittumispaikka: _____			
Lepohetkiä päivään – mikä lasta rentouttaa? Sovittu rauhoittumistapa: _____			
Karsitaan aistiärsykkeet (kuulosuojaimet, aurinkolasit, rauhallinen tila, vältetään kirkkaita valoja, riittävä etäisyys muihin, oma alue)			
Apuvälineet (aktiivisyyn, ”stressilelu”, omat kommunikointikuvat, hierontapallo, painopeitto)			

Tuetaan tunteiden tunnistamisessa ja sanoittamisessa, vuorovaikutustaidoissa			
Tuetaan leikkitaidoissa (mm. leikkiin liittyminen, roolin ottaminen, toisten leikkitaitojen hyväksyminen, vuorottelu, jakaminen)			
Muista luovuus: ole luova ja kekseliäs, pohdi ja tarkkaile, mikä juuri tätä lasta auttaa			
Muuta:			
Pedagogisen tuen aste Yleinen tuki ☐ Tehostettu tuki ☐ Eriytynen tuki ☐			

Tukeminen kotona	Ei vielä käytössä	Tähän pyritään	Tähän tarvitaan tukea
Arjen selkeät rakenteet ja rutiinit tukevat lapsen toimintakykyä, vahvistavat itseluottamusta ja lisäävät jaksamista. Mikäli lapsi elää kahdessa perheessä, olisi rutiinit hyvä luoda molemmissa perheissä mahdollisimman samankaltaisiksi.			
Arjen selkeyttäminen			
Kotona on selkeät säännöt, jotka lapsi ymmärtää			
Tapahtumien ja toiminnan ennakointi (päiväkalenteri, kuvakortit apuna)			
Leluilla ja tavaroilla on selkeät, omat paikat (tarvittaessa kuvatuki)			
Kiinnitetään huomiota esillä olevien lelujen määrään			
Säännöllinen ateriarhythmi (aamupala, lounas, välipala, päivällinen, iltapala)			
Säännölliset nukkumaanmeno ja -heräämisajat			
Rauhoittavat iltahetket (ruutuaika loppuu n. 2h ennen nukkumaanmenoa, tutut iltarutiinit)			
Riittävästi unta (unentarve 10-13h/vrk)			
Päivittäin riittävästi luukuntaa ja ulkoilua			
Kohtuullinen ruutuaika; tauotetaan, rajataan (suositus alle 5-vuotiaille max. 1h, 5-6-vuotiaille alle 2h)			
Lapsen itsetunnon vahvistaminen			
Kehutaan lasta ja lisätään myönteistä palautetta			
Tuetaan omatoimisuustaidoissa ja joustetaan tarvittaessa vaatimuksissa			
Panostetaan aikuisen läsnäoloon lapsen kanssa			
Tunnistetaan ja sanoitetaan tunteita yhdessä lapsen kanssa			
Huomioidaan ja hyödynnetään lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet			

Perheen voimavarat

Miten lapsen sisarussuhteet sujuvat?
Miten vanhemmat jaksavat?
Onko perheellä tukiverkostoa lähellä?

Ammattilaisen tuki perheelle

Perhe/lapsi saa tukea

- neuvolasta
- perheneuvolasta
- pikkulapsipsykologilta
- puhe-, toiminta- tai fysioterapeutilta
- nepsy-valmentajalta (yli 5v.)
- tukiperheeltä tai tukihenkilöltä
- varhaisen tuen palveluista (perhetyö, kotipalvelu, lapsiperhesos.työ)
- lastensuojelusta
- erikoissairaanhoidosta

Perhe/lapsi voisi hyötyä tuesta

- etäperhetyöntekijältä (hyvaks.fi)
- perhekeskuksesta (kerhot, nepsy-pysäkki)
- vanhemmille suunnatuista etäryhmistä
- perheneuvolasta
- pikkulapsipsykologilta
- puhe-, toiminta- tai fysioterapeutilta
- nepsy-valmentajalta (yli 5v.)
- tukiperheeltä tai tukihenkilöltä
- varhaisen tuen palveluista (perhetyö, kotipalvelu, lapsiperhesos.työ)
- lastensuojelusta
- erikoissairaanhoidosta